

[Strona Główna](#) > ... > [Roszczenia Pieniężne](#) > [Zabezpieczenie Aktywów W toku Postępowania W państwach Członkowskich UE](#) > Northern Ireland

Zabezpieczenie aktywów w toku postępowania w państwach członkowskich UE

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

Irlandia Północna

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Zakaz (*prohibitory/negative injunction*) – środek zabraniający podejmowania określonej czynności lub nakazujący zaprzestania podejmowania określonej czynności. Jest to najczęściej spotykany rodzaj środka zabezpieczającego.

Nakaz (*mandatory/positive injunction*) – środek zobowiązujący do podjęcia określonych czynności lub naprawienia szkody wyrządzonej wcześniejszą czynnością.

Nakaz zapobiegawczy (*quia timet injunction*) – postanowienie zobowiązujące do podjęcia określonej czynności lub zabraniające podejmowania określonej czynności, aby zapobiec szkodzie, do której jeszcze nie doszło.

Nakaz Mareva – postanowienie zakazujące pozwanemu usunięcie lub zbycie należących do niego składników majątku w celu uniemożliwienia wykonania wyroku zasądzonego odszkodowanie. Nakaz może stanowić, że pozwany zachowuje możliwość rozporządzania składnikami majątku niezbędnymi do pokrycia kosztów utrzymania, kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub kosztów prawnych.

Przyjęcie zobowiązania w miejsce nakazu/zakazu – z propozycją skorzystania z tego rozwiązania często wychodzi pozwany, przeciwko któremu skierowany jest wniosek o wydanie nakazu/zakazu; jeżeli powód wyrazi zgodę na jego zastosowanie, fakt przyjęcia zobowiązania przez pozwanego należy zarejestrować w formie pisemnej lub dokonać tej czynności przed sądem.

Nakaz oględzin i zabezpieczenia majątku – służy on osiągnięciu dwóch celów:

- zabezpieczeniu majątku będącego przedmiotem powództwa, aby zapewnić stronie wygrywającej możliwość odzyskania tego majątku lub jego równowartości w środkach pieniężnych, oraz
- zapewnieniu możliwości dokonania oględzin majątku w celu zgromadzenia dowodów na potrzeby postępowania. Sąd może również wydać postanowienie o udzieleniu zgody na wejście na teren nieruchomości strony w celu wykonania nakazu.

Nakaz ustanowiony na podstawie wyroku w sprawie Anton Piller – nakaz ten uprawnia powoda, reprezentującego go prawnika zwanego *solicitor* lub inny właściwy podmiot do zajęcia rzeczy bez powiadomienia pozwanego o tym fakcie z wyprzedzeniem w celu ich zabezpieczenia lub w celach dowodowych.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Z wnioskiem o zastosowanie środka tymczasowego można wystąpić w dowolnej chwili między wszczęciem

postępowania a wydaniem prawomocnego orzeczenia w sprawie. W pilnych przypadkach sąd może zarządzić zastosowanie środka tymczasowego przed wszczęciem postępowania, jeżeli powód zobowiąże się do jego niezwłocznego wszczęcia.

Procedurę składania wniosku o zastosowanie środka tymczasowego opisano w regulaminie sądu. Ogólny regulamin sądu mający zastosowanie do postępowań przed Wysokim Trybunałem (High Court) to regulamin Trybunału Sprawiedliwości Irlandii Północnej z 1980 r. [Rules of the Court of Judicature (Northern Ireland) 1980], natomiast postępowania przed sądami hrabstw przeprowadza się zgodnie z regulaminem sądów hrabstw Irlandii Północnej z 1981 r. [County Court Rules (Northern Ireland) 1981].

Wniosek składa się zazwyczaj poprzez wniesienie powiadomienia o złożeniu wniosku (*notice of motion*) do odpowiedniego wydziału Wysokiego Trybunału lub wezwania do stawienia się przed sądem (*summons*) do sądu hrabstwa, przed którym toczy się postępowanie główne.

W powiadomieniu lub wezwaniu należy wskazać środek tymczasowy, o którego zastosowanie występuje się do sądu, oraz przepis regulaminu sądu, na podstawie którego wniosek został złożony; do powiadomienia lub wezwania należy również załączyć oświadczenie z mocą przysięgi (które często składa się przed reprezentującym powoda prawnikiem zwanym *solicitor*) oraz projekt postanowienia.

Powiadomienie lub wezwanie wraz z oświadczeniem z mocą przysięgi i wszelkimi innymi dokumentami należy doręczyć pozwanemu przynajmniej na dwa dni robocze przed planowanym terminem rozpoznania wniosku, choć w pilnych przypadkach sąd może wyrazić zgodę na skrócenie terminu przewidzianego na doręczenie.

W postępowaniu przed Wysokim Trybunałem wnioski rozpoznaje z reguły urzędnik sądowy zwany master, choć w przypadku niektórych rodzajów postępowań (wskazanych w regulaminie Trybunału Sprawiedliwości Irlandii Północnej z 1980 r.) przewidziano wymóg rozpoznania wniosków o zastosowanie środków tymczasowych przez sędziego.

Sąd hrabstwa dysponuje pełnymi uprawnieniami w zakresie stosowania środków tymczasowych w sprawach podlegających jego właściwości. Wnioski o zastosowanie środków zabezpieczających wnoszone do sądu hrabstwa rozpoznaje sędzia sądu hrabstwa.

Wniosek można wnieść na zasadzie *ex parte*, bez doręczania powiadomienia ani wezwania osobie, przeciwko której jest on skierowany, w następujących przypadkach:

- jeżeli sprawa ma niezwykle pilny charakter;
- jeżeli wcześniejsze powiadomienie pozwanego o wniesieniu wniosku utrudniłoby wykonanie postanowienia;
- przyjęto się, że wnioski składane przed wszczęciem postępowania wnoszą się z reguły na zasadzie *ex parte*;
- jeżeli w ustawie lub regulaminie sądu dopuszcza się możliwość wniesienia wniosku na zasadzie *ex parte* lub zaleca się wniesienie wniosku w tym trybie.

Wniosek *ex parte* sporządza się w szczególnej formie określanej jako deklaracja *ex parte*, przy czym powód jest zobowiązany do pełnego i uczciwego ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności faktycznych. Wnioski o wydanie postanowienia na zasadzie *ex parte* (z wyjątkiem wniosków o wydanie nakazów/zakazów na zasadzie *ex parte*) rozpoznaje zazwyczaj sędzia lub urzędnik sądowy zwany master bez zwoływania rozprawy. Kwestie związane z kosztami wniosku *ex parte* rozpoznaje się zazwyczaj w toku rozprawy.

2.2 Najważniejsze warunki

Nakaz sądowy jest środkiem uznaniowym. Sąd może wydać nakaz na dowolnym etapie postępowania, jeżeli uzna to za sprawiedliwe i zasadne. Sąd korzysta z przysługującej mu swobody uznania w kwestii wydawania nakazów sądowych zgodnie z wytycznymi ustanowionymi w wyroku w sprawie *American Cyanamid przeciwko Ethicon* [1975] AC 396. Po pierwsze, powód musi wykazać istnienie poważnej kwestii spornej, która będzie przedmiotem postępowania. Następnie sędzia rozważy, czy powodowi należy się odszkodowanie z tytułu naruszenia jego praw. Sędzia może następnie przeprowadzić analizę interesu stron – jeżeli okaże się, że interes stron jest zrównoważony, preferowanym rozwiązaniem będzie zachowanie lub przywrócenie stanu sprzed popełnienia domniemanego naruszenia. Jeżeli wniosek dotyczy nakazu zobowiązującego stronę do podjęcia określonej czynności, konieczne jest wykazanie pilniejszej potrzeby. Sąd nie wyda takiego nakazu, dopóki powód nie

zobowiąże się do wypłaty odszkodowania na rzecz pozwanego, w przypadku gdyby przegrał sprawę lub gdyby wydanie nakazu okazało się niepotrzebne.

We wniosku o wydanie nakazu Mareva powód musi przedstawić:

- solidne przesłanki uzasadniające wytoczenie powództwa dotyczącego zwrotu określonych środków pieniężnych;
- dowody wskazujące, że pozwany dysponuje majątkiem, który może wywieźć lub ukryć;
- dowody świadczące o ryzyku zbycia majątku przez pozwanego, zanim wyrok będzie mógł zostać wykonany.

Wniosek o dokonanie oględzin majątku można złożyć w odniesieniu do majątku będącego przedmiotem postępowania lub majątku, którego może dotyczyć jeden z wątków postępowania. Prawo do oględzin nie jest uzależnione od stopnia, w jakim powód uzasadnił swoje powództwo.

We wniosku dotyczącym nakazu ustanowionego na podstawie wyroku w sprawie Anton Piller powód musi wykazać realną możliwość zniszczenia przez pozwanego dokumentów lub rzeczy dla niego niekorzystnych lub podania przez niego do wiadomości publicznej materiałów, w odniesieniu do których powodowi przysługuje prawo do ich zachowania w poufności.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Wniosek o wydanie nakazu/zakazu musi być powiązany z wykonalnym prawem lub okolicznościami faktycznymi, które doprowadziły do jego złożenia, i być uzależniony od tego prawa lub od tych okoliczności. Nakaz/zakaz nie jest jednak środkiem, za pomocą którego powód może dochodzić przysługujących mu praw – służy on raczej utrzymaniu lub przywróceniu określonego stanu do czasu zakończenia postępowania w sprawie.

Nakaz Mareva może zostać wydany w odniesieniu do majątku, który znajduje się obecnie na terytorium Irlandii Północnej lub który znajdzie się na terytorium Irlandii Północnej w przyszłości (majątek nie musi być przedmiotem powództwa ani nie musi być powiązany z powództwem), niezależnie od tego, czy pozwany ma miejsce zamieszkania lub pobytu w Irlandii Północnej.

Nakaz oględzin majątku lub jego zachowania może zostać wydany wyłącznie w odniesieniu do majątku rzeczowego. Procedura ta nie jest odpowiednia do tego, aby uzyskać wgląd do treści dokumentu udostępnionego zgodnie z przepisami w zakresie ujawniania dokumentów.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Nakaz/zakaz można wykonać w toku postępowania wstępnego. Wykonanie nakazu/zakazu w toku postępowania wstępnego wiąże się z koniecznością jego wcześniejszego doręczenia pozwanemu. Zobowiązanie podlega wykonaniu na takich samych zasadach jak nakaz/zakaz.

Osoby trzecie, np. małżonek pozwanego, *solicitor* lub bank, które powiadomiono o wydaniu nakazu Mareva, odpowiadają za zabezpieczenie majątku pozwanego znajdującego się w ich posiadaniu. Nakaz Mareva wywiera jednak wpływ wyłącznie na pozwanego i nie przyznaje powodowi uprzywilejowanej pozycji względem wierzycieli pozwanego.

Nakaz oględzin i zabezpieczenia majątku można wydać wyłącznie przeciwko stronie postępowania, a więc możliwość jego wykonania będzie uzależniona od uzyskania zgody osoby, w której posiadaniu znajduje się majątek.

Nakaz ustanowiony na podstawie wyroku w sprawie Anton Piller nie może zostać wykonany przy użyciu siły, ale jeżeli z treści nakazu wynika, że pozwany ma obowiązek umożliwić przeszukanie, odmowa udzielenia zgody na przeszukanie ze strony pozwanego stanowi obrazę sądu i może skłonić sąd do wyciągnięcia wniosku, że pozwany ma coś do ukrycia.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Wyróżnia się dwie kategorie środków:

- środki zabezpieczające – obowiązujące do chwili przeprowadzenia rozprawy;
- środki tymczasowe – obowiązujące przez ściśle określony czas.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Każda ze stron może wnieść środek zaskarżenia od nakazu lub postanowienia wydanego przez urzędnika sądowego zwanego *master do sędziego*. Środek zaskarżenia należy wnieść w terminie pięciu dni i doręczyć stronie przeciwnej co najmniej dwa pełne dni przed wyznaczonym terminem rozpoznania. Termin pięciu dni może zostać przedłużony wedle uznania sądu – sąd wyrazi na to zgodę wyłącznie w przypadku, gdy uzna to za uzasadnione. Środek zaskarżenia nie przysługuje jednak od zobowiązania. Na postanowienie o odrzuceniu wniosku *ex parte* powodowi przysługuje zażalenie, a pozwany składa w takim przypadku wniosek o uchylenie postanowienia, a nie zażalenie na postanowienie.

Wniesienie zażalenia skutkuje przeprowadzeniem całego postępowania od początku, przy czym powód przedstawia swoje argumenty jako pierwszy. Choć w takim przypadku dopuszcza się możliwość przedstawienia nowych dowodów, sędzia z reguły odmówi ich wzięcia pod uwagę, chyba że uzna to za uzasadnione.

Postanowienie w przedmiocie nakazu zabezpieczającego można zaskarżyć do sędziego Wysokiego Trybunału, wnosząc o ponowne rozpoznanie sprawy lub o przekazanie sprawy do rozpoznania przez Sąd Apelacyjny.

Powiązane strony

[Służba Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej](#)

■ Ostatnia aktualizacja: 29/09/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.